

Kes näris lehtedesse augud?

TIIT KOHA

Koos aednikuga on aias usinalt toimetama hakanud ka kahjurid.

Aiaomaniku rõõm kestab seni, kuni ühel päeval märkame, et meie aeda on saabunud kutsumata külalised. Taimed näruvad, viljad on rikutud. Peab olema varakult valvel, et kahjurid aias pahandust ei teeks.

Maakirbud

Ristõielistel kultuuridel (redis, kapsad, kaalikas-naeris, rõigas) on maakirbud kevadel juba varakult kohal. Valmikud talvituvad taimejäänuste ja mullatükkide all.

Sinihelk-maakirbu valmik on 2–3 mm pikkune must hüppav mardikas, hariliku maakirbu katetiibadel on kollased piktriibud. Maakirbud ilmuvad massiliselt taimedele, kui päeva keskmine õhutemperatuur tõuseb 10–12°ni.

Mai lõpul hakkavad emased munema juurte lähedusse mulda, enne seda toituvad nad paar nädalat umbrohul ja kultuurtaimedel. Tõugud kooruvad juuni lõpu poole ning hakkavad sööma ristõieliste juuri, vähemal määral ka varsi ja lehti. Mõne nädala pärast nad nukkuvad. Juuli lõpul – augusti algul kooruvad noormardikad, kes pärast lühiajalist toitumist siirduvad talvituma.

Taimi kahjustavad nii mardikad kui tõugud. Mardikad närivad lehtedesse augukesti ja lohukesti. Kui nad tekitavad suure kahjustuse idulehe faasis, võib kolv hävida.

■ Mida teha?

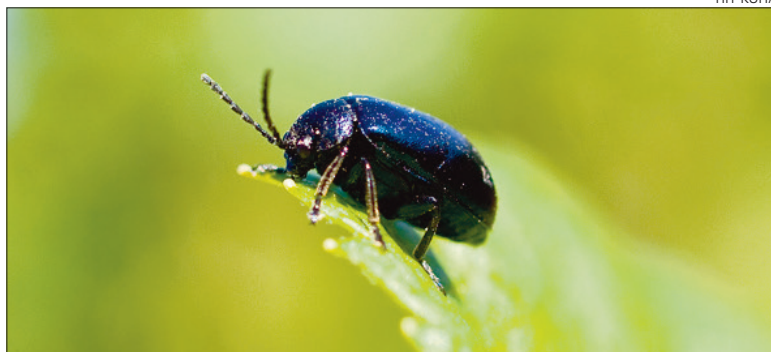
Hävitage taimejätmed ja umbrohi. Taimede vahele raputage puutuhka.

Harilik külmavaksik

Vastsed kooruvad kevadel pungade puhkemise ajal ja närvivad lehti 1–2 kuud. Vastsed on kollakasroheline keha, helesinise pea ja viie jalapaariga kuni 25 mm pikkused röövikud. Nad söövad õiepungad seest tühjaks, aga lehed tõmbuvad võrgendiga kokku ja närivad siis sinna auke.

Oma kahjulikke tegevust alustavad nad vilja- ja ilupuu ladvast ning liiguvad sealt allapoole.

Kahjustuse tagajärjel on lehed täis ebakorrapäraseid auke. Juuni lõpul laskuvad täiskasvanud röövi-

Sinihelk-maakirbu valmik.

Hariliku külmavaksiku röövik.

kud võrgendi abil puudelt maha ja poevad mulda nukkuma. Järgmise põlvkonna liblikad kooruvad septembris-oktoobris. Emased jätavad munad talvituma võrse tipus pungade lähedusse või harunevate okste vahele.

■ Mida teha?

Siduge tüvele liimvöö. Kaevake võraalune ümber. Pritsige loodusliku vahendiga NeemAzal-T/S.

Allikas: Tiit Koha, "Aiakahjurid. Kutsumata külalised aias"

UUDIS

Abiks taimekaitserindel

On alanud igasuvine lahing kahjurite ja haigustega ning nüüd kulub marjaks ära värskest ilmunud teos "Aiakahjurid. Kutsumata külalised aias".

Fotograaf Tiit Koha portreeterib oma raamatus kahjureid (ja ka mõningaid haigusi), keda oma aias paari aasta jooksul märkas. Tegelikult on neid muidugi mitu korda rohkem.

Lisaks suurepärasele fotodele, mis aitavad pahalasi või nende kahjustusi ära tunda, on antud ka näpunäited, kuidas tüütutest tegelestest mürke kasutamata vabaneeda. Tabelitest on lihtne vaadata, milliseid taimi mingi kahjuri tõrjeks kasutada. On antud juhised, kuidas valmistada tömmist, teed, kääritist ja külmaveeleotist.

Saame teada sedagi, millised kasulikud putukad meie aias tegutsevad.

